

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 150/2021
08.07.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марко Марковић, адвокат из ..., против туженог Акционарског друштва за изградњу и монтажу опреме и објеката "Гоша Монтажа" из Београда, чији је пуномоћник Ђорђе Симић, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1888/19 од 03.06.2020. године, у седници већа одржаној 08.07.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1888/19 од 03.06.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани П1 16/17 од 10.10.2018. године, одбијен је тужбени захтев да се поништи, као незаконито, решење туженог о отказу уговора о раду од ...2012. године и да се наложи туженом да тужиоца врати на рад и обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 285.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1888/19 од 03.06.2020. године, првостепена пресуда је преиначена, тако што је тужбени захтев усвојен, поништено, као незаконито, решење туженог о отказу уговора о раду од ...2012. године, наложено туженом да тужиоца врати на рад, обавезан тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 335.250,00 динара, а на име трошкова жалбеног поступка исплати износ од 33.300,00 динара и одбијен, као неоснован, захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011 и 55/2014, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу на неодређено време код туженог на пословима ..., а радни однос му је престао доношењем побијаног решења о отказу уговора о раду од ...2012. године, на основу члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05, 54/09), члана 184. став 1. чл. 185. и 186. истог закона, у вези члана 144 став 1. тачка 3. алинеја 3. Колективног уговора туженог од 22.10.2010. године и члана 11. тачка 3. алинеја 3. Уговора о раду.

У решењу о отказу уговора о раду од ...2012. године, наведено је да је тужилац повредио радне дужности и обавезе на тај начин што је ...2012. године заједно са ББ из камиона истакао гориво ради остваривања противправне имовинске користи.

На упозорење о отказу уговора о раду од ...2012. године тужилац се изјаснио одговором од ...2012. године, у којем је затражио доказе за тврдње о повреди радне дужности која му је стављена на терет, суочење са сведоцима, као и извештај Службе обезбеђења, како би се поуздано утврдило да ли су наводи из упозорења туженог тачни. Тужилац није спорио да је свом колеги ББ позајмио две канте и црево које му је затражио, без објашњења зашто су му потребни, али је тврдио да је, када је видео да ББ планира да из свог камиона источи гориво у канте које му је он позајмио, отишао до њега и покушао да га у томе спречи, да је у том тренутку наишао сведок ВВ, радник ... у Предузећу "ГГ" у ..., да су га спречили у покушају истакања горива и да је све враћено на место, па да самим тим није ни дошло до противправног присвајања имовине. Тужилац је објаснио да је управљао дизалицом коју дужи и за коју је одговоран, да је одговоран за стање дизалице и за гориво које сипа у дизалицу, као и за евентуални прекршај који изврши приликом управљања дизалицом, да се сви кључеви од дизалице, међу којима и кључ од резервоара налазе код њега, да никада није управљао камионом, нити поседовао кључеве од камиона из кога се истакало гориво, већ да се тим камионом дужи ББ, да само он држи кључеве од камиона, те да је јасно да из њега само он може да истаче гориво, а не неко други.

Тужени је до сазнања за спорни догађај дошао у јулу месецу 2012. године када је рађен редован полугодишњи извештај сравањења и пописа и када се радњама провере у служби транспорта и прикупљањем појединачних изјава запослених дошло до чињеница које су упућивале на повреду радне обавезе тужиоца.

На овако утврђено чињенично стање првостепени суд је, након оцене да је побијано решење донето у законом прописаном року, у смислу члана 184. Закона о о раду, применом материјалног права из члана 179. став 1. тачка 2. истог закона одбио, као неоснован, тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду и враћање на рад, јер је тужилац извршио повреду радне обавезе која му је побијаним решењем стављена на терет.

Насупрот становишту првостепеног суда, правилно је другостепени суд оценио да је поступак који је претходио доношењу побијаног решења о отказу уговора о раду, како у формалном, тако и у материјалном смислу незаконит, због чега је првостепену пресуду преиначио и усвојио постављени тужбени захтев.

Неосновано се ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Чланом 179. став 1. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05, 54/09) је прописано да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, и то ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду.

Чланом 144 став 1. тачка 3. алинеја 3. Колективног уговоора туженог од 22.10.2010. године је прописано да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе, и то ако противправно прибави имовинску корист. Идентична одредба садржана је у члану 11. тачка 3. алинеја 3. Уговора о раду од ...2007. године.

Чланом 180. Закона о раду је прописано да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду, у случају из члана 179. тач. 1) - 6) овог закона запосленог писменим путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање пет радних дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења (став 1). У упозорењу из става 1. овог члана послодавац је дужан да наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење (став 2). Ако постоје олакшавајуће околности или ако природа повреде радне обавезе или непоштовање радне дисциплине није довољан разлог за отказ уговора о раду, послодавац може у упозорењу да запосленог обавести да ће му отказати уговор о раду ако поново учини исту или сличну повреду, без поновног упозорења (став 3).

Конвенција Међународне организације рада број 158 о престанку радног односа на иницијативу послодавца („Службени лист СФРЈ“ – Међународни уговори бр. 4/84, 7/91) у члану 7. предвиђа да радни однос радника неће престати због разлога везаних за понашање радника или његов рад пре него што му се омогући да се брани од изнетих навода, осим ако се с разлогом не може очекивати од послодавца да му пружи ту могућност.

Из цитираних одредби материјалног права произлази да Закон о раду не предвиђа потпун дисциплински поступак (пријава, захтев, обавезна расправа, одбрана, детаљно образложење, интерна заштита, двостепеност), али да садржи гаранције о постојању права на одбрану, права на образложено решење и права запосленог на више видова заштите у случају незадовољства отказом.

Упозорење у писменом облику има за циљ упознавање запосленог са радњом која му се као отказни разлог ставља на терет, али и изјашњење и остваривање права запосленог на одбрану. У случају постојања разлога за отказ, послодавац је дужан да у писменом упозорењу наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање отказа, а после тога и после

синдикалног изјашњавања, послодавац може донети решење о отказу уговора о раду, које према члану 185. Закона о раду мора бити у писаном облику, са образложењем и поуком о правном леку.

По оцени Врховног касационог суда, смисао упозорења о постојању законских разлога за отказ уговора о раду је да се запосленом несумњиво стави до знања да је тачно одређеном радњом изазвао настанак отказног разлога, те да му се омогући да се о томе изјасни.

У упозорењу на отказ уговора о раду од ...2012. године, које је достављено тужиоцу на одговор, је наведено да је тужилац у више наврата, у саизвршилаштву за више лица, неовлашћено истакао гориво из камиона које припада туженом, ради остваривања противправне имовинске користи, а у решењу о отказу уговора о раду је описано време, место и начин извршења радње која се као повреда радне обавезе и разлог за отказ уговора о раду тужиоцу ставља на терет.

Такво упозорење, без одређеног датума, без навођења свих лица која су учествовала у извршењу дела и детаљног описа конкретног догађаја је паушално састављено (не садржи законом прописане елементе), јер из њега није могуће конкретизовати радњу тужиоца која би била разлог за отказ уговора о раду и престанак радног односа, па је и по оцени Врховног касационог суда тужиоцу достављањем таквог упозорења, повређено право на одбрану, које је заштићено одредбом члана 180. Закона о раду, као и чланом 7. Конвенције Међународне организације рада о престанку радног односа на иницијативу послодавца („Сл. лист СФРЈ“ – Међународни уговори број 4/84 и 7/91), што побијано решење о отказу уговора о раду чини незаконитим.

Поред наведеног, побијаним решењем је тужиоцу отказан уговор о раду из разлога што је противправно прибавио имовинско-правну корист, а тужени, на коме је био терет доказивања чињенице да је тужилац из камиона источио гориво, продао га или заменио за неку другу робу и на тај начин остварио противправну имовинску корист, предложеним и изведеним доказима такву тврдњу није доказао.

Супротно наводима ревизије, садржина писменог упозорења може представљати саставни део образложења решења о отказу и тада се та два акта могу посматрати у једној повезаној целини. Послодавац не мора детаљно образлагати решење о отказу уговора о раду, ако писмено упозорење садржи све што је потребно да садржи, односно прецизне и јасне разлоге из којих се може закључити да ли су испуњени законом или уговором предвиђени услови за отказ уговора о раду, јер је то гаранција о постојању права на одбрану, што у конкретном случају није учињено. Стога је без утицаја тврдња туженог да је тужилац имао сазнања која радња му се као повреда радне обавезе ставља на терет.

Врховни касациони суд је ценио и остале наводе ревизије, којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

На основу изнетог, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић